

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ปัญหาเกี่ยวกับสิทธิในความเสมอภาคของบุคคล : ศึกษาเฉพาะกรณีสิทธิในการเลือกตั้งสมาชิกสภาของผู้ถูกคุมขัง
ชื่อผู้เขียน	ชนพร ชื่นพัฒนรัฐ
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. วีระ โลจายะ
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	2555

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาการบัญญัติรับรองสิทธิและเสรีภาพประการต่างๆ ของประชาชนไว้ในรัฐธรรมนูญ ความเสมอภาคในการใช้สิทธิเสรีภาพ โดยเน้นการศึกษารัฐธรรมนูญและกฎหมายลำดับรองลงมาจากรัฐธรรมนูญเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภา ในระบบกฎหมายไทยและรัฐเสรีประชาธิปไตยอื่น รวมทั้งการจัดการเลือกตั้งให้ผู้ต้องขังในเรือนจำ

ผลการศึกษาพบว่า ประเทศไทยมีปัญหาในเรื่องการตรากฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง กล่าวคือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ไม่ปรากฏหลักการรับรองสิทธิเลือกตั้งของชนชาวไทย อันเป็นหลักการสำคัญที่ต้องบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ แต่กลับมีบทบัญญัติเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้เลือกตั้งและลักษณะของบุคคลที่ต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งเป็นเพียงรายละเอียดเกี่ยวกับการเลือกตั้งปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญ ในขณะที่รัฐเสรีประชาธิปไตยอื่น บัญญัติรับรองสิทธิเลือกตั้งของพลเมืองไว้ในรัฐธรรมนูญหมวดที่ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐาน เช่นเดียวกับการบัญญัติรับรองสิทธิเสรีภาพประการอื่นๆ ส่วนบทบัญญัติเกี่ยวกับคุณสมบัติเลือกตั้งและลักษณะของบุคคลที่ต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง จะนำไปบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการเลือกตั้ง อันเป็นการใช้กฎหมายในลำดับรองขยายความหลักการตามรัฐธรรมนูญให้สมบูรณ์ ซึ่งเป็นแนวทางที่อารยประเทศปฏิบัติกัน แต่แตกต่างกับประเทศไทยโดยสิ้นเชิง อีกทั้งในมาตรา 100 (3) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ยังบัญญัติให้ผู้ต้องขังอยู่โดยหมายของศาลในวันเลือกตั้ง เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง ส่งผลให้ผู้ต้องขังซึ่งเป็นพลเมืองที่มีสิทธิเลือกตั้งเช่นเดียวกับพลเมืองอื่น ไม่ได้ได้รับความเสมอภาคในการใช้สิทธินั้น เพราะไม่อาจร้องขอออกไปที่หน่วยเลือกตั้งเพื่อใช้สิทธิเลือกตั้งได้ และคณะกรรมการการเลือกตั้งก็ไม่จัดการเลือกตั้งในเรือนจำให้แก่ผู้ต้องขัง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้อำนวยความสะดวกให้แก่พลเมืองที่มีสิทธิเลือกตั้งโดยการขยายโอกาสในการเข้าถึงหน่วยเลือกตั้งให้แก่พลเมืองอย่าง

กว้างขวาง ไม่ว่าจะเป็นการกระจายหน่วยเลือกตั้งไปทั่วประเทศมากถึง 90,860 แห่ง การจัดการเลือกตั้งล่วงหน้าในเขตเลือกตั้งสำหรับผู้ที่ไม่สามารถไปเลือกตั้งในวันเลือกตั้งทั่วไป การจัดการเลือกตั้งล่วงหน้านอกเขตจังหวัดสำหรับผู้ที่อยู่คนละแห่งกับที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน และการจัดการเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรสำหรับคนไทยที่มีภูมิลำเนาอยู่นอกราชอาณาจักร การขยายโอกาสดังกล่าวทำให้พลเมืองที่มีสิทธิเลือกตั้งได้รับความสะดวกในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง แต่ไม่ได้กระทำให้ครอบคลุมถึงผู้ต้องขังซึ่งเป็นพลเมืองอีกกลุ่มหนึ่งที่มีสิทธิเลือกตั้งเช่นกัน การกระทำดังกล่าวเป็นการปฏิบัติต่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งสองกลุ่มแตกต่างกันออกไป กลุ่มแรกคือพลเมืองที่ไม่ได้ถูกคุมขังทั้งที่อยู่ในราชอาณาจักรและนอกราชอาณาจักรไทย กลุ่มที่สองคือพลเมืองที่ถูกควบคุมในเรือนจำและทัณฑสถาน โดยผู้เลือกตั้งทั้งสองกลุ่มเป็นพลเมืองที่มีสาระสำคัญอย่างเดียวกันเพราะมีสิทธิเลือกตั้งเหมือนกัน บทบัญญัติมาตรา 100 (3) จึงขัดกับหลักความเสมอภาคและเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อผู้ต้องขัง นอกจากนี้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 ยังบัญญัติให้บุคคลตามมาตรา 100 (3) เป็นผู้ขาดคุณสมบัติในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ส่งผลให้บุคคลดังกล่าวขาดคุณสมบัติในการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา อันเป็นการนำความบกพร่องในการจัดการเลือกตั้งของรัฐมาเป็นเหตุให้บุคคลได้รับผลร้ายจากการจัดการเลือกตั้งที่ไม่ทั่วถึง

ดังนั้น เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิเลือกตั้งของพลเมืองและทำให้พลเมืองสามารถเข้าถึงการใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างเสมอภาคกัน ประเทศไทยจึงควรบัญญัติรับรองสิทธิเลือกตั้งไว้ในหมวด 3 ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยในรัฐธรรมนูญ นำบทบัญญัติเรื่องคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้เลือกตั้งที่เดิมบัญญัติในรัฐธรรมนูญไปบัญญัติไว้ในกฎหมายลำดับรองลงมาจากรัฐธรรมนูญ และเห็นควรให้จัดหน่วยเลือกตั้งขึ้นในเรือนจำและทัณฑสถานทั่วประเทศเพื่อให้ผู้ต้องขังได้ใช้สิทธิเลือกตั้งเช่นเดียวกับพลเมืองอื่น โดยใช้วิธีการเลือกตั้งที่ประกันความเป็นอิสระและความลับในการลงคะแนน รวมทั้งต้องให้ผู้ต้องขังได้รับข้อมูลข่าวสารที่เพียงพอก่อนการลงคะแนน และในระหว่างที่ยังไม่สามารถจัดการเลือกตั้งให้ผู้ต้องขังในเรือนจำได้ ผู้ต้องขังจะต้องไม่ขาดคุณสมบัติในการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา เพราะเหตุที่ไม่สามารถใช้สิทธิเลือกตั้งได้

การจัดให้ผู้ต้องขังได้ใช้สิทธิเลือกตั้ง ย่อมทำให้พลเมืองได้ใช้สิทธิเลือกตั้งจำนวนมากขึ้น ส่งผลดีต่อประเทศและต่อแนวนโยบายของรัฐ ทำให้ผลการเลือกตั้งสะท้อนความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่อย่างแท้จริง

Thesis Title	Legal Problem Concerning the Equal Right of the People: A Case Study in the Parliamentary Electoral Right of Prisoners
Author	Thanaphon Chuenpatanarat
Thesis Adviser	Associate Professor Dr. Weera Lojaya
Department	Law
Academic Year	2012

ABSTRACT

The objective of the thesis is to study the rights and liberties recognized by the Constitution and equality of the exercise of such rights and liberties. The thesis aims at studying the Constitution and other laws only relating to the parliamentary election in Thai legal system and other liberal democratic countries, including the provision for prisoners to vote.

The result of the study indicates that there is the problem regarding the enactment of the Election law in Thai legal system. The Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2550 does not expressly recognize the electoral right of Thai people, which is the key principle that must be provided, but has the provisions on the qualifications of the people having the right to vote and the prohibitions of the people being disfranchised which are only the details of the election. While the Constitution of other liberal democratic countries recognize the electoral right of the people in the chapter of fundamental rights and liberties in the same way as the recognition of other rights and liberties. As for the provisions on the qualifications of the people having the right to vote and the prohibitions of the people being disfranchised, they are provided by the election laws which fulfill the principles of the Constitution. This course of action taken in civilized countries is totally different from that in Thailand. In addition, Section 100 (3) of the Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2550 provides that a person being detained by a warrant of the Court on the election day is disfranchised. As a result, prisoners who are citizens having the electoral right like other citizens do not enjoy an equal right to vote in an election because they are not allowed to leave for a voting station and the Election Commission does not hold an election in prison. The Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2550 facilitates the elections by widening opportunities of accessing to the voting stations for citizens having the

electoral right, for instance, increasing up to 90,860 voting stations across the country, holding an advance election for a voter who is unable to vote in general election day, holding an advance election for a voter who has a residence outside the constituency which his or her name appear in the house register, and holding an overseas election for a voter who has a residence outside the Kingdom of Thailand. These broad opportunities help the citizens having the electoral right to obtain conveniently vote in an election but such opportunities do not apply to the prisoners who are another groups of citizens having the electoral right as well. Such provisions apply to two groups of voters differently. The first group is the people within the Kingdom and the people outside the Kingdom who are not detained. The second group is the people who are detained in jails and prisons. Since these two groups of voters are Thai people with the same essential substance, section 100 (3) of The Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2550 is deemed as unjust discrimination against the prisoners and contrary to the principle of equality. And The organic law on political parties, B.E. 2550 disqualify people in that section 100 (3) from being or applying for member of political parties and resulted in disqualification from member of Parliament.

In order to protect the electoral rights of the citizens and facilitate the citizens to access to an equal right to vote, The Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2550 must expressly recognize the electoral right of Thai people in the chapter III, Rights and Liberties of Thai People. Take the provisions on the qualifications of the people having the right to vote and the prohibitions of the people being disfranchised back to the election law. Moreover, it is advisable to set up the voting stations in jails and prisons across the country to facilitate the prisoners to exercise their electoral rights like other citizens by providing the guarantee of the independence and secrecy in the voting as well as providing the prisoners with adequate information before the voting. Whereas State do not set up the voting stations in jails, prisoners should not be disqualified from member of political parties or Parliament.

The provision for prisoners to vote in an election will raise the number of voters, as a result, it will be of benefit to the country and state policies since the election results will truly reflect the need of the people.